

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kádóhivatalban élvéve.
Egy évre 16 k.
Negyedévre 4 -
Helyben hához hordva.
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 -
Videke postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kádóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kádó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 132. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1915 június 13.

Elfoglaltuk Zalescykit.

Budapest, június 12. A sajtóhadiszállás jelenti: A Planzer Baltin hadsereg sikeresen folytatja előnyomulását és elfoglalta Zalescykit. (Min. eln. sajtóoszt.)

Ujabb előrenyomulás északon.

Budapest, június 12. (Hivatalos.)

Orosz hadszintér.

A Pflanzler hadsereg csapatai a Dnyeszter és a Pruth között ismét több orosz állást elfoglaltak. Jezierzany és Nieziska helységeket Obertintől északra rohammal elfoglaltuk. Ez ellen a város ellen az oroszok az este és az éjjel folyamán kétségbeesett támadásokat intéztek, amelyeket az ellenség igen súlyos veszteségei mellett mind visszautasítottuk. Egy kozákezerd rohama is tüzünkben teljesen összeomlott. Bukovinában az oroszoknak a Pruth melletti utolsó állásaikat fel kellett adniuk. Csapatinktól üldözve nagy veszteségek között a határon túl vonulnak vissza. A Pflanzler hadsereg tegnapi harcai mintegy 5000 foglyot eredményeztek. A Dnyeszter felső folyásától délre a harc még tart. Az oroszoknak egy Staniszlau ellen intézett ellentámadását visszautasítottuk.

Zurawnót, amelyet orosz erősítések érkezése miatt kiűritettünk, tegnap a szövetséges csapatok ismét elfoglalták.

Sikeresen visszavert olasz támadások.

Budapest, június 12. (Hivatalos.)

Olasz hadszintér.

Kisebb ütközetek és tüzérségi harcok az Isonzo mentén egyre tartanak. Az olaszok a folyó keleti partján eddig csak Montfalconénál és Kaifreitnál, oly pontokon, amelyek hárévonatunk előtt fekszenek, vetették meg lábukat.

Ellenséges osztagok tegnap reggeli szürkületkor Plava mellett megmászta a keleti part magaslatait, ahonnan ismét leűztük őket.

A karinthisi határon csapataink a Monte Paralpa környékén levő átjárók elleni ellenséges támadásokat visszautasítottuk és megszállották a hegyet. Az olaszoknak azon kísérlete, hogy a Monte Pianot ismét hatalmukba kerítsék, megheiusult.

Az ellenség egyébiránt egyes határ területeken lassankint közelebb nyomul állásainkhoz. Ortina d'Ampezzoezen, Sierre di Primieroben és Porgodannál. Höfer.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, június 12. A főhadiszállás jelenti:

A kaukázusi fronton egy különféle fegyvernemekből álló ellenséges hadoszlopot, mely Olty irányában akart előrenyomulni, ott operáló csapataink ellentámadása visszavetett és tőle fontos állásokat elragadt.

A múlt éjjel a Midilli nevű cirkáló könyű hajórajunknak operálása közben a Fekete-tengeren két nagy orosz torpedóuzót, Pecsokovni-típusú, megtámadott. Az egyiket elsüllyesztette, a másikat megrongálta.

A Dardanellák frontján tegnap másfél századnyi haderő támadást kísérelt meg, azonban tüzelésünk megtizedelte és árkaikba való

visszavonulásra készítette őket. Tüzérségünk egy ellenséges löszerraktárt a levegőbe röpített. A többi hadszíntereken mi sem változott. (Min. eln. sajtóosztály.)

Az orosz fővezért újból megoperálják.

Montreux, június 12. Pétervárról jelentik, hogy Nikolajevics Miklós nagyherceget Moszkvában több orvos megvizsgálta és azután konziliumot tartottak. Manteuffel orosz katonai vezérőrtörzsorvos kijelentette, hogy feltétlenül szükséges a nagyherceget újabb operációnak alávetni.

Az oroszok készülnek Lemberg kiűritésére.

Budapest, június 12. A Times jelentése szerint orosz lapok azt írják, hogy Lemberg kiűritésével, mint stratégiai szükségességgel számolni kell. A orosz lapok tudósítóinak megengedték annak a közlését, hogy a szövetséges csapatok huszonnégy mértföldnyire állanak Lembergtől.

Erősen aggodnak Oroszországban a kownói összekötővonalak elleni offenzíva miatt is.

Hindenburg tevékenysége.

Stocholm, június 12. Pétervári hírek szerint a németek a keletitengeri tartományokban nagy tevékenységet fejtenek ki.

Románia nincs megelégedve az orosz engedményekkel.

Bukarest, június 12. Szaszonov orosz külügyminiszter ezen a héten aide memoire-t küldött a román kormánynak, amely Oroszország újabb javaslatát tartalmazta. Az új javaslatot a román kabinet a csütörtöki miniszteri tanácskozáson tárgyalta.

Az oroszbarát Dimineaca jelentése szerint az újabb orosz lépés is eredménytelen volt. Az új javaslat egyetlen pontban némi engedékenységet mutatott ugyan, de valamennyi pontban, így a legfontosabb kérdésekben az új javaslat sem hozott semmiféle megoldást. Egyetlen jel sem mutat olyan megoldás lehetőségére, — írja az ujság — amelynek alapján föl lehetne tenni, hogy semlegességünket a közel jövőben megszüntetjük.

Mackensen vezérezredes a budapesti huszárezred tulajdonosa.

Bécs, június 12. Ő felsége a király a következő legmagasabb kéziratot intézte Mackensen vezérezredeshez:

Kedves Meckensen vezérezredes! Hálásan gondolva azokra a különös érdemekre, a melyeket ön, mint a vitéz 11. hadsereg vezére Galiciában szerzett, kinevezem önt 10. huszárezredem második tulajdonosává, a mely minden időközön át a boldogult III. Frigyes Vilmos porosz király ő felsége nevét viseli.

Ez az ezred és az én fegyveres erőm büszke örömmel fogják a hirt fogadni, hogy önt, a diadalmas hadvezért még szorosabb kötelék fűzi ezután hozzá.

Bécs, 1915 június 7.

Ferencz József s. k.

Török-bulgár egyezkedés.

Szófia, június 12. Barátságos tárgyalások vannak folyamatban Törökország és Bulgária között bizonyos területeknek Bulgária részére való átengedése céljából. Általános a remény, hogy a tárgyalásoknak kedvező eredménye lesz és a két állam barátsága megszilárdul.

Megindult a forgalom újból a monarchia és Bulgária között.

Budapest, június 12. (Saját tudósítónktól.) A szófiai Transito szerint a forgalmat Románián keresztül a monarchia és Bulgária között újból felvették.

Általános mozgósítás Portugáliában.

Genf, június 12. A portugál köztársaság elnöke elrendelte a hadsereg általános mozgósítását.

Működnek a német buvárhajók.

Budapest, június 12. Német buvárhajók elsüllyesztették a Thomusania orosz bárkát és a La Liberté francia bárkát.

A szerbek Durazzó előtt.

Chiasso, június 12. A szerbek meg szállották az albániai Tiranat és onnan Durazzó felé vonulnak.

A szerb király a harctéren.

Budapest, június 12. Nisből jelentik, hogy Péter király Sándor trónörökösével a frontra utazott.

Harc az egyház ellen Olaszországban.

Genf, június 12. (Saját tudósítónk.) Az egész világ katolikus közvéleményét jogosan felháborítja az az eljárás, a melyben Olaszország a katolikus egyházat és annak legfelsőbb hierarchikus szervét, a Vatikánt részesíti. A katolikus lapok összegyűjtötték azokat az adatokat, amelyekben legflagrantsabban domborodnak ki a sérelmek. És ezek a következők:

A papokat besorozták katonának. A legkiméletlenebbül katonai ruhába bujtatták a lelkészeket, még a vatikáni Kuria monsignorait is. A katonai lelkészi intézményt megszüntették és az eddigi katonai lelkészeket bosszantásokkal akarják közönséges katonai szolgálatra kényszeríteni.

A legelőkelőbb klub, a „Circolo della Caccia” ellen tüntetéseket rendeztek és a rendőrség nemhogy megakadályozta volna

ezeket, de elősegítette, mert e klubnak sok olyan tagja van, akik a pápa nemesi gárdájába tartoznak és ezek nem is titkolják, hogy nem hívei a háborúnak.

Az egyházi épületek előtt állandók a bántó, sértő, kellemetlen tüntetések és a szabadkőművesek állandóan izgatnak a pápa és a papok ellen, akiknek türhetlenné vált Rómában a helyzetük.

Francia csapatok Genuában.

Budapest, június 12. (Saját tud.) Egy amsterdami távirat jelenti, hogy Casablancánál 1800 olasz önkéntes Genua felé hajóraszállt és tizenöt ezer főnyi francia csapat odaérkezett, olyan fegyvernembeliek, amelyekből Olaszországban kevés van.

D'Annunzio Bukarestben?

Berlinből jelentik: A „B. Z. am Mittag” híre szerint Gabriele D'Annunzio Bukarestbe készül, hogy ott „megdolgozza” a latia testvéreket. Azt hisszük Románia higgadt közvéleménye kellő fogadtatásban fogja részesíteni a szabadkőművesek lépézellátó vigécét.

Három hadiszerrrel telt angol gőzös indult Liverpool felé.

Budapest, június 12. (Saját tudósítónktól.) Newyorkból a Staatszeitung jelenti, hogy az Orduna Arabic és Georrgie nevű angol gőzösök tegnap több ezer tonna hadiszerrrel és néhány száz utassal elindultak Liverpool felé.

Bryan nyilatkozata.

Budapest, június 12. (Saját tud.) Brian kijelentette, hogy közötté és Wilson politikája között áthidalhatatlan ellentétek vannak. Szerinte Németország hajlandó volt a vitás kérdéseket döntőbíráshoz vinni. Hir szerint Bryan ellenzéket fog alakítani.

Megölt német hadifoglyok.

Budapest, június 12. (Saját tudósítónk.) A Frankfurter Zeitung jelenti, hogy az angol Dehomeyben hadifogságban levő német altisztet és négy közlegényt a benschülöttek megölték és megették.

Gróf Andrássy Gyula kinevezése.

Budapest, június 12. (Saját tud.) A király Andrássy Gyulát a honvédség szolgálaton kívüli viszonyában századosná kinevezte.

Leégett angol autógyár.

Budapest, június 12. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik, hogy a Parcoryal autógyár leégett. 300 automobil tönkrement.

A piaci drágaság elleni küzdelem.

A hatóság intézkedésének hatása.

A piaci drágaság megállítására céljából a városi élelmiszerügyi osztály által megállapított élelmiszerárakat Nagyvárad város közönsége örömmel és elismeréssel fogadta. Tegnap ugyan még nem volt valami nagy eredménye a dolognak, mert, mint általában szombaton, tegnap is nagyon gyenge piac volt. A helybeli kofákon kívül alig néhány vidéki eladó jelent meg a piacon.

A vidékieket éppen úgy, mint a helybeli kofákat nagyon meglepte az új rendelkezés s azon panaszkodtak, hogy meglepetésszerűen jött rájuk az új ármegállapítás. A kofák különösen azt kifogásolták, hogy károsodnak az előzetes értesítés nélkül hozott új rend miatt, mert ők még a régi áraknak megfelelőleg vásároltak s így ők maguk is drágán jutottak az élelmiszerekhez, míg ha előre tudják az új megállapított árakat, ők is ahhoz képest szerzik be az árukat a vidéki termelőktől.

Ez azonban nem olyan nagy sérelem, mert az élelmiszerügyi osztály elég tapintatosan járt el, mikor csak két napra állapította meg az árakat és pedig olyan tételekkel, hogy azok a kalarabé árának kivételével teljesen méltányosak s mikor ezeknél nagyobb összeget követeltek és zsebeltek be a közönségtől, az már élelmiszeruzsora volt.

Egyedül a kalarabé árának megállapításánál történt egy kis tévedés, mikor az öt kalarabéból álló csomónak az árát 8-10 fillérben állapították meg. A kalarabé jelenleg ugyanis még importéikk, amelyet Aradról szállítanak a nagyváradia piacra. Ennek darabját tényleg még most nem lehet darabonként 2 fillérjével adni. Tegnap pl. csak kevés kalarabé volt a piacon s azt is összeszedték, bizonyosan magasabb árakon s elvitték Kolozsvárra.

Ezt az egyetlen téves megállapítást azonban könnyen lehet reparálni, ami az új árszabásban meg is történt.

Baromfi azonban tegnap egyáltalában nem volt a piacon, aminthogy eddig is alig lehetett volna egy tucat csirkét szombati napon a piacról összeszedni. Azt hisszük a baromfiak vásárlásánál lesz egy kis kellemetlenség, mert a falusiak már megszokták, hogy a jó váradia közönség 6-7 koronájával fizet meg egy pár olyan csirkét, amely szőröstől bőröstől, — mert még toll alig van rajta — nem nyom egy kilót.

Előreláthatólag tartózkodni fog a vidék közönség a baromfi behozatalától, annál inkább, mert pénz van bőven a falukon s nem szorul rá. Azonban ha a hatóság kitart a megkezdett uton, megtörik a vidékiek tartózkodása, mert a baromfi tartása neki is pénzbe kerül s ha látja, hogy vége a városi közönség kizsákmányolásának, behozza áruját. Hogy idegenek a vidéken össze ne szedhessék a baromfiakat, erről értesüléseink szerint gondoskodnak a vidéki hatóságok. A váradia kofák sem adhatnak most már túl magas árakat a baromfiért, mert ők sem kapják meg érte a magasabb árakat. E tekintetben azonban szükséges még az ármeg-

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

állapításon kívül, hogy a nagyvárad rendőrség akadályozza meg, hogy itt idegen ügynökök és kofák összeszedhessék a baromfiakat, mint pl. tegnap a kolozsváriak a karalábét.

Szóval bizunk benne, hogy a hatóság erélyes fellépésének meg lesz a várt eredménye, s ha az első héten lesznek is apróbb kellemetlenségek, egy kis kitartással elérjük, hogy úgy a termelőre, mint a közönségre eléggé megfelelő állapotok váltják fel a nagyvárad piacon az eddigi indokolatlan élelmiszer-uzsorát.

A mai, vasárnapi árak.

Nagyvárad város élelmezési ügyosztályának vezetője, Lukács Ödön főjegyző, aki a város élelmezési kérdésének megoldása körül igazán emberfeletti munkát végez, újabban a mai napra, vasárnapra a következő piaci árakat állapította meg:

Nagyvárad város tanácsának az 1914 évi augusztus hó 5-én kelt 5600 B. M. számú körrendeleten alapuló határozatához képest és az ezzel nyert felhatalmazás folytán az élelmiszereknek a város területén az 1915. évi június hó 13-án követelhető árait az alábbiakban közlöm:

Saláta egy fő 3 fillér.
Zöld borsó literje 60—70 fillér.
Retek csomója 12—14 fillér.
Burgonya 1 kiló 12 fillér.
Új burgonya 1 liter 28 fillér, 1 kiló 36 fillér.
Karalábé csomója (5 db) 14—18 fillér.
Egy csomó hagyma nagyság szerint 6—12—16—22 fillér.
Egy darab salátának való uborka nagyság szerint 8—18 fillér.
Egy csomó répa 8 fillér.
Egy csomó petrezselyem 8 fillér.
Egy csomó podluk levél 4 fillér.
Egy darab tejás 10 fillér.
Egy liter teljes tej 30 állér.
Egy liter tejfel 1 korona 20 fillér.
Egy kiló tehén túró 80 fillér.
Egy kiló vaj 5 korona 60 fillér.
Egy kiló sertés zsír 5 korona 20 fillér.
Egy kiló zsirzalona 4 korona 20 fillér.
Egy kiló háj 5 korona.
Egy liter pöszméte 50 fillér.
Egy pár sovány liba nagyság szerint 6—9 korona.
Egy pár csirke nagyság szerint 2—3 korona.

A felsorolt élelmiszerek árának ennél magasabban való megszabása az 5600/1914. B. M. számú rendelet 1. §-a utköző kihágási cselekménynek fog tekintetni s feljelentés esetén a rendelkezés megszegője ellen a kihágási eljárás meg fog indítani.

Az említett rendelet 4. §-a alapján a kihágás büntetése 15 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés.

Tudomására hozom a vevőközönségnek, hogy azon árusító ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait június hó 13-án az előbb megállapított árnál magasabb összegben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot tevő rendőrközegek bármelyikénél megteheti.

Nagyvárad, 1915 június 13-án.

Lukács Ödön s. k.
polgármester helyettes.

Az utóbbi napokban, ahogy a gombaszezon bekövetkezett, megütközéssel tapasztalta a nagyvárad közönség, hogy a nagyvárad piacon tízszeres árat kérnek a gombáért.

Amint más élelmiszer mérsékelt drágulásának okát meg lehet magyarázni s azt a fogyasztó közönség is akceptálta, a gomba mérhetlen drágaságának az okát sehogy sem tudták megérteni.

Egy szegény oláh pár ember, akik gombát árultak a nagyvárad piacon, megfejtették ezt a kérdést.

A szegény ember azt adta elő, hogy amíg eddig az erdőben szabadon szedhették a gombát, most csak úgy engedik ezt meg nekik, ha ő is, az ura is, két-két napig ingyen kapálnak az erdő tulajdonosának. Ezért nem adhatják a régi áron a gombát.

Ne pazaroljuk a vizet

A hatóság erélyes felhívása.

Nagyvárad városa óriási áldozatokkal kiépítette a második vízműtelepet, hogy a város közönségének biztosítsa a kellő vízszükséglet kielégítését.

Nagyvárad város közönsége azonban éppen nem takarékoskodik a vízzel, különösen amióta a nyári forróság beköszöntött, úgy annyira, hogy naponként átlag 15.000 köbméter, vagyis 15.000.000 millió liter vizet használ el. Ebből egy-egy lélekre, még ha 70.000 lelket számolunk is, naponként egy-egy lélekre 214 liter víz jut.

Ebből az óriási vízfogyasztásból biztosan megállapítható a nagymérvű vizpazarlás.

Érthető, hogy ilyen vízpocsékolás mellett a legnagyobb kellemetlenségek állhatnak elő s a magasabban fekvő városrészek nem kapnak vizet.

A hatóság legnagyobb éberségére van szükség, hogy ezt a horribilis vizpazarlást meggátolja.

Ezt célozza a polgármester által kiadott következő figyelmeztetés:

Hirdetmény.

A város közönsége, dacára a hírlapok útján a közönséghez intézett felhívásnak, oly nagy mértékben fogyasztja a vízvezetési vizet, hogy a vízmű korlátolt teljesítő képessége mellett is naponként 15.000 köbméterre rug a fogyasztás.

Mint hogy a város közbiztonsága, a tűzvédelmi fontos közérdekek és a magas helyeken, de különösen a pályaudvarnak és az ott átvonuló katonai vonatok vízzel való ellátása okvetlenül megkívánják, hogy a város közönsége a vízzel okszerűen és takarékosan bánjék, felhívom a város lakosságát, hogy a vízfogyasztás körül mindenféle pazarlástól tartózkodjék, a vízvezetési csapokon csak az okvetlenül szükséges vizet hagyja kifolyni, a csapokat idejében zárja el, a hibás vízvételi csapokat és kuttakat sürgősen javíttassa meg. A tömlőkön át való locsolást a város tanácsa az összes udvarokban és kertekben ismételtelen tiltja és csak az öntöző rózsával ellátott kanákkal való locsolást engedi meg.

Akit ezen felhívás ellenére a vízvezeték ellenőrző közegei vizpazarlásra kapnak, azt a rendőrhatalóság szigorúan büntetni fogja.

A városi tanács utasította a rendőrkapitányi hivatalt, hogy a vizpazarlásért benyújtott kihágási feljelentéseket soronkívül tárgyalja.

A városi mérnöki hivatalt a város tanácsa felhatalmazza, hogy a hibás csapok helyén a házi főcsapot elzárhassa és mindaddig zárva tarthassa, amíg a hibás csapok ki nem javíttatnak. Ugyancsak elzárandók a házi főcsapok mindazokon a helyeken, ahol a vizet bármely tekintetben pazarolják, ahol a csapokat szükségtelenül hosszabb időre, vagy hűtés céljából nyitva hagyják, különösen pedig, ahol a kertet vagy udvart tömlővel locsolják.

Figyelmezteti a város tanácsa a közön-

séget, hogy a házi vezetéket elzáró utcai főcsapokhoz a fogyasztó feleknek, vagy megbízottjainak nyulni nem szabad.

Azok előtt a házak és telkek előtt, amelyekben ismételt figyelmeztetés dacára is pazarlást fog tapasztalni a hatóság, vagy ahol a házi főcsaphoz a fogyasztó fél rendeletére bárki is hozzá nyul, a városi mérnöki hivatal a házi vízvezetési főcsövet elfogja vágni és a vízszolgáltatást a város megfogja tagadni.

Nagyvárad, 1915 június 10.

A városi tanács:
Rimler Károly,
polgármester.

Biharvármegye a pénzügyi központért.

Az első szakosztály ülése.

Biharvármegye törvényhatósága szerdán tartja meg az évi tavaszi közgyűlését. A tárgyalás alá kerülő ügyek közül a legfontosabbakkal tegnap foglalkozott a vármegye első szakosztálya. A tegnapi ülésen legfontosabb volt a vármegye állásfoglalása a pénzügyi központ felállításának dolgában.

Az ülés lefolyásáról tudósítunk a következőket jelenti:

Biharvármegye állandó választmányának I. szakosztálya Pallay Lajos elnöke alatt 10 órakor kezdte meg ülését. Az atyafiságos átiratok közül mindjárt a legelsőnél maga Miskolczy Ferenc főispán szólalt fel. Kolozsvármegye törvényhatósága tudvalevőleg amellelt foglalt állást, hogy ne állítsák fel a pénzügyi központot, mert az ártalmára lenne a vidéki gazdasági érdekeknek.

Miskolczy Miskolczy Ferenc főispán a leghatározottabban állást foglal a kolozsvári átirat ellen. Igen alapos indoklással fejtette ki a nagyszabású pénzügyi jelentőségét. Ebben az intézetben látja tulajdonképpen biztosítva az ország pénzügyi állapotainak rendezését. Sőt, a mai viszonyok után ítélve, azt látja, hogy a moratorium megszüntével más mód nem is lehet a pénzügyek alapos rendezésére, mintha azt egy, az állam által felállított, hatalmas intézmény már most garantálja. Eppen erre a fontos feladatra hivatkozva indítványozza a főispán, hogy írjon fel Biharvármegye törvényhatósága a kormányhoz, hogy a tervezett bankot még a háború befejezte előtt állítsák fel.

A felállítás felett pedig már a legelső alkalommal összeülő képviselőház határoz. Egyben még azt is javasolta a főispán, hogy a vármegye a feliratban arra kérje fel a kormányt, hogy ne 125, hanem legalább 250 millió koronával járuljon hozzá az állam az új intézményhez.

A főispán javaslatát nagy lelkesedéssel fogadta el a szakosztály.

Debrecen város amaz átiratát, melyben a fontosabb élelmiszerek rekvirálása mellett foglalt állást szintén magáévá tette a szakosztály.

Olaszország árulásának megbélyegzésével szintén foglalkoztak és azt a törvényhatóság a legnagyobb undorral vette tudomásul.

Wallner Ödön halálával megüresedett főügyési állásra a szakosztály dr. Fássy Lajos tb. főügyészt jelölte.

Végül a megyei kezelő tisztviselők drága-

sági pótlék iránti kérelme felett határoztak. Kimondta a választmány, hogy a hadba vult tisztviselők fizetésénél megtakarított összegből úgy a vidéki, mint a központi tisztviselők részére 10 százalék drágasági pótlékot szavaz meg.

Sursum corda! Fel a szivekkel!

Főlemelő, lelkesítő szavak ezek, melyekből felsir, felzokog a szomorú idők könyörgeése az érző emberekhez. Sursum corda! Ezzel a szomorúan, megrémegtetően aktuális jellegével fordul a Vörös Kereszt osztálya az 6 jóságos közönségéhez, hogy áldozzon megint azon a szent oltáron, amelyen annyit áldozott.

Nem pihenhet még el a könyörület! Mert a könyörtelen jelen, az óráról-órára fokozódó, óriási méretűvé nőtt világháború kopogtat a lelkiismeretünkön. Rengeteg még a seb, amely hegedésre szorul. A vér még mindig folyik, amelynek nyomán nyomor fakad. Olyannak kell most lenni az ember szívének, mint a bibliai olajkorsónak. Nem szabad kimerülnie. Jöjjön el mindenki június hó 20-ikán a Sursum corda-ünnepélyre. A Vörös-Kereszt, a leleményesség, ötletesség és lankadatlan energiának e kimeríthetetlen forrása szépet, sokat, főlemelőt fog nyújtani. Minden fillér egy könnyet szarít és egy sebet gyógyít! Az ünnepélyen a mi fáradhatatlan asszonyaink és leányaink művészi lapokat fognak elárúsítani a Bémer-téren, hogy a jövedelmet gyarapítsák. Kéri a Jobbkéz mindazokat, kik rajzolni tudnak és azokat is, akik ilyen lapok birtokában vannak, küldjenek e célra a Törvényszék 25. sz. szobájában.

Diszünnepe a Katolikus Körben. Sursum corda! (Fel a szivekkel!)

Irták: Gróf Teleki Sándorné és dr Dános Arpád.

Diszeladás a Katolikus Körben 1915. jun. hó 20-án, vasárnap este 8 órakor.

I. Mi, akik itthon maradtunk. Felolvassa: Kolossy Béláné. Költemények. Előadják: Roznyay Kálmán, Sarkadi Klári, Sas Piroška.

II. Zengő tábor. Kuruc dalok tárogatóval. Marjay Nagy Margit, Kepes Nusi, Kolozsvári Margit ápolónők. Darabos Lajos, Lőrincz Ferencz, Szentlélek Kálmán, Sebessy Miklós, Schweiger Laci, Gálbory László katonák.

III. A megmentett otthon. Nagyszabásu mozijáték két felvonásban, a csatatéren felvett legújabb képekkel, több szuronyrohamos csata-jelenettel. Főszereplők: Berky Lili, a Nemzeti Színház tagja, Lakos Edit és Ibolyka, a Vigszínház tagjai.

Az előadást katonazene kíséri. A darab jövedelmét a Vörös Kereszt lábadozó sebesültjei, rokkantjai és azok családjai javára fordítjuk.

Jegyek kaphatók a Vörös-Kereszt fehérnemű osztályában, (Törvényszék, 25. számú szoba), a Hegedűs hírlapirodában; 19 én este 5-8 ig a Bémer-téren; vasárnap délután 5-8 a Katolikus Körben.

Helyárak: Ülőhelyek 2, 1-50 és 1 kor. Állóhely 50 fillér. Karzat első sor ülőhely 1-50, többi sor 1 korona.

A „Sursum corda” második előadása hétfőn, június hó 21 én. Ezen második előadás elsőnapjára helyett Bleyerné Garzó Adél vezetésével álló ének-iskolája (ország. magy. kir. zene akadé. tanf. évf. záró vizsgája lesz. Bleyerné és tanítványai ezen hazafias ajánlatát a Vörös-Kereszt hálással vette, mert a „Sursum corda” második elő-

adása eme új és igazán nívós zeneszámokkal szaporodván. Új érdeklődést kelt a közönség körében és ezzel szaporítja ama összeget, melyet sebesültjeinknek gyűjtünk.

Liszteltitkolók a kihágási bíróság előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Pár nappal ezelőtt megemlékezett lapunk azokról a manipulációkról, amelyeket egyesek a lisztelés eltitkolása körül fejtettek ki. Megírtuk akkor, hogy a kihágási bíróság a pénzügyigazgatóság áttérjesztett iratai alapján megindította az eljárást a liszteltitkolók ellen.

Ebben az ügyben tegnap folyt le az első tárgyalás a kihágási bíróság előtt. A tárgyaláson a kihágási bírón kívül résztvettek Kereszthy Kornél az Országos Gazdasági Bizottság megbízottja és a városi tisztügyész.

A tegnapi tárgyalás folyamán hárman állottak a kihágási bíróság előtt.

Kiss Tivadar hid utcai lakos, aki két és fél métermázsa lisztet, Török Sándor hid-utcai lakos, aki öt métermázsa lisztet és Harsányi Mihály széles-utcai lakos, aki egy és fél métermázsa lisztet titkolt el.

A tárgyalás alkalmával a liszteltitkolók valamennyien azon egybehangzó védekezést terjesztették elő, hogy ők az aratásra tették felre a kérdéses lisztmennyiséget az aratók részére.

A jelenlevő tisztügyész nem terjesztett elő ez alkalommal indítványt a liszteltitkolók ellen is így tegnap még ez ügyben nem hozott ítéletet a kihágási bíróság.

A miniszteri rendelet értelmében a feljelentőknek joguk lett volna az eltitkolt lisztmennyiség egyötöd részére. Erről azonban a feljelentők lemondottak a vak katonák részére.

A lefoglalt lisztmennyiség másik nagyobb részét pedig a rokkant katonáknak engedte át Kereszthy Kornél az Országos Gazdasági Bizottság megbízottja a rendes maximális áron.

600 orosz fogoly és 10 fogolytisz a pályaudvaron.

A pályaudvaron tartózkodó orosz hadifogoly szállítmányoknak mindig megvan a maguk érdekessége, jóllehet, már egyáltalában nem képeznek megszokottságuk miatt valami rendkívüli látványosságot. Tegnap délután ismét egy 15 vasutkocsiból álló orosz fogolyvonat tartózkodott a nyugvóállomás előtt. A fogoly-vonat 600 főnyi legénységet és 10 tisztet hozott magával. A foglyok a nyugvóállomáson megebédeltek és megmosakodtak. Az ebédet jóízűen és nagy étvágygyal fogyasztották el, csak a klebát, a kenyeret keveselték. A tíz orosz tiszt részére külön terítettek a nyugvóállomáson.

Egyik intelligens orosz önkéntessel alkalma volt tudósítónknak tolmács útján beszélgetni és ettől a következő érdekes dolgokat tudta meg:

— Bennünket — mondta az orosz önkéntes — Krosno környékén egy éjjeli tá-

magás alkalmával kerített be 150 magyar baka. Legnagyobb részünk két heti kiképzést kapott és a lehető legminimálisabb tudás mellett rögtön a harcra vittek. A harcra három hétig voltunk és mondhatom, hogy mindnyájan örülünk a fogságnak. Legalább nem vagyunk szüntelen harcban, amelyet ugyanis mindig a magyar bakák meg a németek nyertek meg.

Nagyon megvagyunk elégedve az ellátással csak nagyobb kleba adagokat szeretnénk kapni.

Az orosz foglyok nagy éhsége érthető lett, mikor megtudtuk, hogy régóta jó kenyeret nem kaptuk.

Az orosz foglyokat szállító vonat este Szolnok felé ment, hogy az orosz foglyokat egy fogoly táborba vigye.

„A mi erőnk a vallásban van.”

Bozóky Gyula százados levele.

Mikor a küzdelmek új meg új zuhataga szakad reánk, mikor derék katonáinknak ezer és ezer veszélyen kell magukat keresztültörniök, s nap nap után dicsőséges glóriát fognak a magyar név közé, az ember szinte hihetetlennek tartja az egészséget, s kételkedve kérdezi magában, hogy hadseregünk honnan szerzi magának azt a kitartást, azt az erőt, amely legmesszebb menő reményeinket is felülmúlja.

Erre nézve legragyogóbb választ adja az alább közölt levél, melyet Bozóky Gyula százados, a nagyváradi honvédhadapródiskola kiváló tanára, aki most a villachsi kórházban betegen fekszik, küldött Imrik S. Zoltán, tb. katonak, várad olasz esperes plebánosnak.

A levélhez külön kommentárt sem fűzünk, maga a keresetlen szavakban megírt, de annál bensőségesebb hangú levél beszélni fog minden cifra szavú magyarázat nélkül is.

A levél a következőképen szól:

„Mélyen tisztelt Főtisztelendő Ur! L. J. Ch. kórházból írom e sorokat, de remélem nemsokára mehetek vissza az én derék zászlóaljához, melynek derék tisztikarától és legénységétől könnyek között búcsúztam a... hómézőn.

Nagy megpróbáltatásokon mentünk keresztül, de a jó Isten velünk volt mindig és ezért nem félünk semmitől és senkitől.

Nem mult el vasárnap, hogy ne tartottam volna meg az istentiszteletet és ne erősítettem volna embereim lelkét. De nem is hagytak cserben ezek az emberek soha! A poklok tüze kerestül gázolnak érettem.

Ez a mi győzelmünk titka: Ütközet előtt és után térdre borulva adunk hálát a jó Istennek és felelődni a megható ének: „... szegény magyarokról ne feledkezzél meg!...” De azt mondhatom, hogy nincs is párja a honvédeknek, a magyar katonáknak, a mi nagyváradi románjainkat is ide számítom! Igazi hősök ezek.

A mult vasárnap római katolikusaimat mind megáldoztattam, sőt kivittem, hogy egy májusi litánián is részt vehetünk, melyet magyar pap tartott. Nem maradt szem szárazon, amikor a szép kis templomban felhangzott a májusi litánia szép dallama. Az emberek lelkét tartottam kezemben és így csinálhattam embereimmel, amit akartam! Csak itt a harcra lehet tapasztalni a mi vallásunk igazi erejét.

Isteni erő lakozik ebben! A mi erőnk a vallásban van és az fog minket győzelemre vinni,

Kedves Főtisztelendő Uram imádkoz-
zék érettünk, az én III. zászlóaljamért,
mert megérdemli az a derék legénység.
A legszívélyes üdvözléssel

Bozók Gyula.

..HIREK..

*** A Gyermeknap.** Ma zajlott le az idei Gyermeknapok egyike, még pedig ragyogó sikerrel. Már kora reggel megkezdődött a gyűjtés az urnáknál és a perselyekkel. Az időjárás ragyogó, villogó napsugaras volt, ami a gyűjtő leánykák és hölgyek akcióját meglehetősen előmozdította. A háborúra való tekintettel különösebb szórakozás, mint a konfetti, nem volt, de a korzó mégis rendkívül népes és impozáns volt. Este 6—7-ig a 70. gyalogezred zenekara, 7—8-ig pedig a honvédszenekar tartott sétahangversenyt, amelynek végén a közönség elénekelt a Wacht am Rhein-t. Este 8 órakor az Iparos Tanoncok Ifjúsági Egyesülete rendezett sikerült és nívós ünnepélyt az Arany Sasban. A mai napon a templomokban lesznek ünnepi istentiszteletek, amelyekről tegnap bővebben megemlékeztünk. Délután fél 4 órakor a szokott vasárnapi helyárrakkal a Szigligeti színházban válogatott műsoru műkedvelő-kabaré előadás lesz, amelyet Horkay Elemér hírlapíró konferál. A Gyermeknapok tehát az idén is élénk változatosságot nyújtanak, s reméljük, hogy a közönség is megteszi hazafias kötelességét.

*** Papszentelés.** Ma, vasárnap délelőtt a 9 órai szentmise alatt fogja gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök áldozópapokká felszentelni a székesegyházban Hoszpodár Béla, Riegel Géza, Papp András és Mayerhof Péter végzett teológusokat. Az utóbbit gróf Zichy Gyula pécsi püspök felkérésére szenteli fel gróf Széchényi Miklós megyéspüspök, amennyiben Mayerhof Péter a pécsi egyházmegye kötelékébe tartozik. Az ujmisékek közül Riegel Géza hétfőn reggel 8 órakor fogja bemutatni első szent miseáldozatát a Szent Vince zárda templomában manuduktora Fetzner József papnevelőintézeti lelkiigazgató lesz. Mához egy hétre mutatja be első szentmiséjét a nemrég még oroszok kezében volt Nagymihályon Hoszpodár Géza, Papp András, aki a harc-téren levő volt kiváló munkatársunknak Papp Jenőnek az öccse, ugyancsak mához egy hétre mutatja be első szent miséjét Eledsen.

*** A B. M. K. E. feloszlása.** A Biharmegyei Magyar Közművelődési Egyesület tegnap d. u. 4 órakor igazgatósági ülést tartott, melyet nyomban követett az első közgyűlés. Az ülésen Rimler Károly alelnök elnöklése alatt az igazgatósági tagok csaknem teljes számban jelentek meg. Rimler Károly polgármester indítványára kimondta az igazgatóság, hogy a közgyűlésnek az egyesület feloszlását fogja javasolni. Az egyesület igazgatósága több felszólalás után végül amellett foglalt állást, hogy az egyesület vagyonát a Biharmegyei Népkövelési Egyesületnek adományozza. Az igazgatósági ülést követő közgyűlésen, tekintettel arra, hogy az határozatképtelen volt, az igazgatóság határozatának tudomásulvétele mellett kimondták, hogy 8 napon belül új gyűlést tartanak. A harmadikban összehívandó közgyűlés fog aztán véglegesen dönteni a feloszlás felett.

*** Az Oltáriszentség temploma.** Bajorországból kérelem jött hozzánk, hogy filléreket gyűjtsünk egy Schüppachban építendő templom részére. Arról van szó, hogy testvéri összetartozásunkat dokumentáljuk a hős bajor nemzet iránt, melynek fiai első voltak Przemyśl várfoján. Az építendő templom az Oltáriszentségben jelenlevő Jézus Krisztus tiszteletére készül hálából a gyakori szentáldozás kegyelméért. Emléket állítunk ezzel azokért a kegyelmekért, melyekben a mindennapi áldozásban részesülünk. Kegyes adományokat elfogad, nyilvánosan nyugtáz és rendeltetési helyére továbbít szerkesztőségünk.

*** A városi pénztár kötelezettsége.** Nagyvárad városának pénzügyei, sajnos, nem a legjobban állanak. Az utóbbi évek és a háború megapasztották a jövedelmeket, a kiadások pedig csak megvanak. A rohamos fejlődésre halomra gyűjtött adóság minden félévben százszázalékos követel amunitás fejében. Ez év július elején ismét majdnem 400,000 koronát kell fizetni a városi pénztárnak a kölesönök után. De miből, honnan? A városi tanács tegnap foglalkozott a nehéz kérdéssel. Végre is abban állapodott meg, hogy az első hadikölesőre befizetett 200,000 koronás kötvényt lombardiroztatja az Osztrák Magyar Banknál 70 százalékra, amiből 140,000 koronát kap, továbbá az élelmezési hivatal a gabonaátvételre adott előlegeket teljesen visszafizeti a városi pénztárnak. Így azután csak összehozzák a szükséges nagy összeget. És még boldoguljon a város!

*** A miniszter és a lisztellátás.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az élelmiszer készletek beszerzésére 730,000 korona folyószámla kölesön felvételét határozta el. Eme határozatra most érkezett meg a belügyminiszter leirata. A miniszter helyesli, hogy a város élelmiszerkészletet akar beszerezni s az állam által kiszolgáltatandó gabonát is ebből fizeti. Megjegyzi azonban, mikor ezen határozatot jóváhagyja, hogy a beszerzett cikkeket ugyan tartsa készletben, hogy azok bármikor közfogyasztásra bocsáthatók legyenek s azok forgalomba hozatalával a város a piaci áralakulást is befolyásolhassa. A kölesön csak erre a célra fordítható s értékesítés után a kölesön visszafizetendő. A beszerzés, kezelés, forgalomba hozatal kellő ellenőrzés alatt álljon. Ha a miniszteri rendelet szerint a gabonát és a liszt kiszolgáltatást átadja a város a malmoknak, a városra semmi rizikó nem hárul. Mi indította a várost arra, hogy saját maga kezelje a lisztet, amelylyel annak ára emelkedik? Csak az esetben járul hozzá az ilyen kezeléshez, ha a város beigazolja miszerint a zsák, a szállítás stb. felszámítása mellett ez a rendszer előnyösebb a városra s ha kimutatja a város, hogy a házikézelés mellett a lisztára a kormány által megállapított maximális lisztárát nem lépi túl.

*** Rekviráljon a közigazgatás.** Szabolcsvármegye törvényhatósága tegnap átiratot intézett Biharvármegye törvényhatóságához a gabona-rekquirálás dolgában. Szabolcsvármegye az átiratában amellett foglalt állást, hogy a jövő évi termést ne központi-lag rekquirálják, hanem bízzák azt mindenütt a közigazgatásra. A közigazgatási rekquirálásnak igen sok előnye van s így tényleg indokolt volna a mai nehézkes központi módszer helyett ezt alkalmazni. Az átirat elkészve érkezett s így csak a szeptemberi közgyűlés foglalkozhatik vele.

* Nyomtatványok áremelkedése.

A könyvnyomdászok, könyvkötők szakmája az országos lapokban a következő hivatalos közleményt teszi közzé:

A papírosáraknak 35 százalékgig, az egyéb anyagoknak, mint festék, kence, petrolium, benzin, olaj, vászon, gyapott, bőr, keményítő, enyv, cérna, drót, ólom, cink, rézsavak stb. 100 százalékgig terjedő áremelkedése folytán kénytelenek voltak a könyvés és nyomdák, könyvkötészetek, üzleti könyvtárak és kenigrafiák termékeik árát, az előállítási költségekkel legalább némileg összehangzásba hozva, az egyes munkák természetét szerint 15—20 százalékkal felemelni.

Az a körülmény, hogy a háború óta mindenben áremelkedés állott be, egyedül a nyomdászati cikkek árát nem emelék: remélni engedi, hogy a fogyasztó közönség természetesen fogja tartani ezt a föltétlenül jogos és elkerülhetetlen áremelkedést.

*** A Népkövelési Egyesület választmányi ülése.** A Népkövelési Egyesület választmánya tegnap d. u. ülést tartott Vasady Lajos elnöklése alatt. Az ülésen a múlt évi számadásokat és a jövő évi költségvetést tárgyaltak le. Ma az egyesület rendes évi közgyűlést tart a megyeháza nagytermében.

*** A főjegyző tiszteletdíja.** Lukács Ödön főjegyző részére, a vízvezetési és csatornázási ügyek vezetéséért Nagyvárad város törvényhatósága évi 1000 korona tiszteletdíjat állapított meg. A belügyminiszter a közgyűlés eme határozatát azzal hagyta jóvá, hogy ezen tiszteletdíj csak ideiglenes, nyugdíjba be nem számítható s bármikor visszavonható pótléknak tekintendő.

*** Kinek kell egy jó per?** Ezt a címet valószínűleg nem egy ügyvéd fogja érdeklődéssel olvasni. Per? Hát van még ember, aki a mai világban perel? És még hozzá jó per? Hadd lássuk! Emőd Tamásnak támadt egy jó ötlete, ebből lehetne jó pert csinálni. Nagy Lajos király idejében tudvalevőleg Velence 1380-ban a turini békében arra kötelezte magát, hogy Magyarországnak évi 7000 aranyat fizet. Fizette is még Nagy Lajosnak 1382-ben bekövetkezett halála után is 1403-ig. Ebben az évben a Zsigmonddal elégedetlen magyarok behívták Nápolyi Lászlót ellenkirálynak. Velence megragadta a kínálkozó alkalmat és kiegyezett Nápolyi Lászlóval, aki az évi 7000 aranyakat elengedte a köztársaságnak, sőt még Dalmáciát is áruba bocsátotta. Tehette, nem volt az övé. Magyarországnak azonban Nápolyi László nem volt soha törvényes királya, a törvénytelen trónkövetelő által tett engedmény tehát nem érvényes. Emőd Tamás azt ajánlja, hogy amelyik ügyvédnek nincs jobb pere, perelje be a velencei köztársaság jogutódát, az olasz királyságot az 1403 óta nem fizetett adóért. A kereset 1403 óta évi 7000 aranyról és járulékaikról szólana; 512 évet számítva, a végösszeg 6 százalékos kamattal együtt 1,013,139,534,883,720,930 egész és 23 századrész arany lenne. (Szóval kiolvasva: egytrilliótizenháromezer-százharminckilencbilliótszázharmincegyezrenyolcszáznyolcvanhárommillióhétsszázhuszezerkilencszázharmincegész és 23 századrész; aki nem hiszi, számítsa utána.) Most van a legjobb alkalom a per megindítására. Emőd Tamás ötletét bizonyítással számos, per és ügy nélküli ügyvéd fogja fontolóra venni. Emőd Tamás maga is jogi pályán lévén, gondolkozik rajta, mi lesz praktikusabb: vállalja-e ő maga a pert, vagy verset írjon róla? Valószínűleg az utóbbit választja, mert a háború után a taljánok még a perköltségeket sem tudnák kifizetni. Az bizonyos, hogy a kereseti összeget az egész Unita Italia nem éri meg, beleértve d'Annunziót is, meg a többi szabadkőművest.

*** A hős felkész.** A máriaradnai ferencendi kolostornak a mozgósítás óta három páterje teljesít tábori lelkészi szolgálatot. Közülük az egyik, Muha Ignác nagy ezüst vitézségi érmet kapott, amint erről zárda-főnökét, Prijester pátert hivatalosan is értesítették. A fiatal lelkész olyan hőstettet követett el, amilyen még ebben a világháborúban is aligha fordult elő, anélkül, hogy fegyvere lett volna, két orosz katonát ölt meg. Hőstettének története a következő: A páter állandóan valamelyik zászlóaljnál tartózkodott s a leggyilkosabb lövészárk-harcokban is a katonák között maradt s lelkesítette őket. Egy éjszaka az oroszok rohamot intéztek árkaik ellen. Elkeseredett tusa fejlődött ki, mert az oroszok túlerőben voltak, a mieink azonban még sem engedték át a jó pozíciót. Egyszerre csak három orosz rontott egyik vitézül harcoló zászlósunkra. A zászlós az egyik támadót lelőtte. A lelkész, aki a zászlós mellett állott, izgalomtól remegve kiáltozott segítségért. Erre az egyik orosz szuronyával a pap felé szurt, amire a lelkész elkapta az elesett orosz fegyverét, lelőtte támadóját, majd a másik orosz felé ugrott és leszúrta azt is. Közben koponyáján öt is hatalmas puskatus ütés érte. A harc után ájultan roskadt össze és súlyos sebével a kassai hadikórházba szállították. Már túl van minden veszélyen. Érdekes, hogy Muha már kis ezüst érmet is kapott, mert több szuronyroham alkalmával a legveszedelmesebb helyeken maradt s lelkesítette a katonákat.

*** Bretán Miklós házassága.** Bretán Miklós operaénekes e hó 15-én tartja esküvőjét Osváth Nórával.

*** Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Csizer Albert nagyvárad városi, Ujlaky Károly nagyvárad vidéki, Perényi Viktor belényesi, Lukács Jenő tenkei és Bethlen Jenő szilágysomlyói kir. járásbírói irnokot irodatiszteké nevezte ki.

*** Népünnepély a Rhédey-kertben.** A Szigligeti-színház itthon tartózkodó művészei és művésznői e hó 27-én a Rhédey-kertben nagy népünnepélyt rendeznek. Az ünnepély alkalmával pezsgő, lacikonya és virágsátor lesz felállítva, ahol a Szigligeti-színház művésznői fognak kiszolgálni. Azonkívül több mozgó színpadon kabaré előadásokat tartanak a színészek. Lesz még sok más mulatságos látványosság és trükk a közönség szórakozására. A rendező színészek lázasan készülnek az élvezetes népünnepély sikere érdekében.

*** A Pénzüntézetek Országos Nyugdíj egyesülete** folyó hó 19-én Budapesten tartja meg V. évi rendes közgyűlését. A Lukács László b. t. t. elnöksége alatt álló ezen a Pénzüntézetek Tiszviselői érdekeit képviselő egyesület öröndetes fejlődésről tesz tanuságot. Eddig még igénybe nem vett vagyona 1914. év végén 1.205.088 korona 15 fillér. Ezentúl azonban már kezdetét veszi a nyugdíj ellátás esetleges kötelezettsége, mely eshetőséggel szemben 1.158.564 korona 25 fillér tényleges és egyúttal fölösleges díj tartalékkal rendelkezik. A most közreboesátott mérlegben a nagyváradiai közül dr. Hoványi Géza elnök, Hofbauer Pál igazgatói és Kelen Béla felügyelő tagsági minőségben szerepelnek.

*** Népszerű előadást** fog tartani ma, vasárnap d. u. Velencén, a Hajó-téren, Eisele Sándor tanító „Nyári tudnivalók az élelmiszerekről és a tisztaságról” címmel. Rossz idő esetén Rólich Lajos vendéglős nagytermében lesz az előadás megtartva. Tekintve az előadás tárgyának érdekességét és fontosságát, hisszük, hogy Velence polgársága nagy számban jelenik meg az előadáson.

*** Veszedelmes fürdés.** Pénteken este három horvát önkéntes ment fürödni a Körözsre. Szerencsétlenségükre éppen a legveszedelmesebb helyét választották ki a Körözsnek. A vízvezetési telep legalsó fenékpájához mentek fürödni a velencei oldalon, ahol már több halálosvégi baleset történt. A három önkéntes összefogózva ment bele a vízbe, de egyszerre csak elmerültek, a rohanó ár elragadta őket. A parton állók látva, segítség után kiabáltak. Szerencére megjelentek a parton Róhlich Lajos, Bartha István és Varga Zoltán és beleugrottak a vízbe. Nagy erőfeszítések után sikerült a már elmerült önkénteseket a partra vonszolni, ahol rövidesen magukhoz tértek. Ugyanekkor erre a veszedelmes helyre jött fürödni tegnap Szász István csabai honvéd, akit a víz szintén elragadt. A halálos veszedelemben forgó honvédet Varga Zoltán kimentette. A kimentett honvéd teljesen eszméletlenül került ki a vízből, de csakhamar sikeres mesterséges lélegzések után: Jaj Istenem! felkiáltással magához tért. A veszedelmes fürdés után a haláiveszedelemben forgott baka saját lábán ment haza.

*** Adomány.** A dr. Molnár-család Ujfalussy Géza posta főtanácsos halála alkalmából koszorúmegváltás címen 30 koronát küldött szerkesztőségünkbe a Vörös Kereszt Egyület fehérműi osztálya számára. Ez összeget rendeltetési helyére juttattuk.

*** Kiadó egy igen csinos modern utca kétszobás lakás** fürdő szobával Lakatos-u. 6. sz. Értekezhetni Paksyék háztulajdonosok Kálvária-utca 23.

*** Nagyvárad és vidéki gyengédkedő katonasághoz** küldők figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likört, rumot, szilvóriumot, seprőt, borovicskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Harc-térre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardínia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipői túró, málnaszörp, cukorkák nagyban árak mellett. Ostés, fillér, ruszlik és sóshering külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat Aszód 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszód Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

x Szeplő-májfoit ellen megbeesülhetetlen az YPO krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

*** Kiadó modern berendezésű butorozott szobák, valamint irodahelyiségek modern berendezéssel, hosszabb vagy rövidebb időre.** Nagy-Sándor-u. 4.

*** Forolín** biztos és gyors hatású háziszor- és lábizzadás ellen üdit! szagtalanít! nem zsiros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél. Szent János-utca 3. szám.

x Nem szoktem meg, nem tüntem el, csak műhelyemet, raktáramat helyeztem Rákóczi-ut 7. sz. alá az udvarban félemeletre. Igen kérem t. vevőimet továbbra is sziveskedjenek felkeresni, rendeléseikkel, Simon Gyula hangszerkészítő. Az összes hangszerek eladása és javítása, nagy választék háborus lemez újdonságokban.

x A Royal Kávéház teraszán a budapesti Testvériség Dalegylet az elesett hősök árvái javára hangversenyt rendez. Kezdeté fél 10-kor este.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** Duszafalva** község, határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

*** Három szobás utcai lakások** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a Bihar megyei Takarékpénztárnál, Kossuth-utca 3. sz.

*** Okleveles tanító, a nagy szünidőre magántanítást vállal. Cím a kiadóban.**

*** Ma a Royal-kávéház teraszán** a debreczeni Vörös Tóni és fia teljes zenekarával hangversenyez.

*** Keresek** helyet falura vagy pusztára római katolikus családhoz a szünidőre, esetleg a tanévre is (7-11 éves korig) diploma perfect német és gyakorlott zongora. Cím özv. Mayerné Szilágyi D. u. 8.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

*** Kiadó a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében** (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

x Kiadó lakások. 8-si-tár 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnali kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnali kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatt ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jótárgyos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatt irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacs-vay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

IRODALOM

A Társaság. Bájös címképpel, gazdag tartalommal és érdekes illusztrációkkal jelent meg A Társaság e heti száma. Dobay István színes, szép tárcája, Sas Ede háborus drámájának három hatásos jelenete és Pásztor József pompás novellája mellett Köröndy Viktor cikke az új szám érdekessége. Novellát írt ezenkívül még Illy János, két nagyon szép költeményt pedig Flatt Zsóka. Ujítás a lapban a miért? című rovat, melynek aktuális apróságai gyakrabban fogják tarkítani a lap hasábjait. — Ather-ton Gertrud elbeszélésének befejezése, Finta Sándor, P. Pál Odön, S. Nagy László versei és könyvszemle egészítik ki az új szám tartalmát. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 korona, fél évre 10 korona, negyed évre 5 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz szálló.

Legújabb táviratok.

Visszavert francia támadások.

Jelentékeny sikerek az oroszokkal szemben.

Berlin, június 12. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az ellenség támadásait Dünnakban Nieuporttól északra és Manckensware mellett a Loretto magaslat keleti lejtőjén, valamint Soucher környékén visszavertük. Az Ecuriétől északra (Labyrinth) folyt szuronyharcban a franciák tegnap két ízben friss erőkkel támadtak. Délután sikerült az ellenséget állásainkból teljesen kivennünk. A franciáknak este megindított új előretörése gyalogsági tűzünkben összeomlott.

A visszaözlő ellenség nagyon jelentékeny veszteségeket szenvedett. Serrénól (Hebuternétől délkeletre) előrenyomultunk.

Keleti hadszíntér.

A Dubissa mellett Zoginie és Petigolla környékén az orosz előretörések meghiúsultak.

Przemysltől északra csapatunk támadtak, rohammal elfoglaltak egy orosz hadállást, 150 oroszot elfogtak és néhány gépfegyvert és aknavetőt zsákmányoltak. A Rawka mellett fele uton Boliunov és Sochacev között betörtünk az ellenséges állásba. Eddig 500 oroszot fogtunk el.

Délkeleti hadszíntér.

Przemysltől keletre a helyzet változatlan. Linsingen tábornok hadserege az észak felől egyik szárny ellen nyomuló ellenséget megtámadta. Zurawnot, amelyet orosz erők felvonulása előtt tegnapelőtt kiürítettünk, ismét elfoglaltuk és az ellenséget a Mlyniska melletti hídfőig (Zanewától és Zidacowtól északnyugatra) vetettük vissza.

Az ellenség támadásait Halicsnál és Stanislaunál visszautasítottuk. (Min. eln. sajtóosztály.)

Győzünk az összes harctereken.

Bern, június 12. A „Berni Tageblatt” írja: Az utóbbi napok eseményeit mint egy egészet kell megítélni. A nyugaton a franciák, angolok, belgák, kanadaiak, újzealandiak, ausztráliak és a színes csapatok minden erőfeszítése hiábavaló volt. Állítólagos loretti győzelmüknek stratégiai jelentősége is semmi, csakis a laikusok előtt lehet néhány lövészárk elfoglalását és pár száz méternyi ténnyerést diadalnak feltüntetni.

Ha az ember őszintén akar ítélni, azt kell mondani, hogy Joffre nem ért el eddig mást, minthogy az ellenséget állásainál való megmaradásra kényszerítette, amit a németek maguk is akartak, tudniillik kevés mozgás mellett állásaiknak szilárd birtokában óhajtanak maradni. Németország és szövetségese minden nélkülözhető erőre keletre vetett és ami megmaradt, fényesen megoldotta feladatát a nyugaton.

Eddig is kitartott és tovább is megállja a helyét, míg a szövetségesek főereje májusban győzelemről győzelemre haladt és a

legközelebbi napokban Lemberg alá érkezik. Az orosz hadsereg belsőleg is meggyöngült és fel kell tennünk, hogy ellenálló ereje teljesen megtört. Így érthető meg, hogy a szövetségesek még az olasz harctérre is elegendő csapatokat vonhattak el a keleti harc térről. Przemysl eleste megadta a halálos dőfést az orosz dráma végső kifejlődéséhez.

Az olaszok félelme buvárhajóinktól.

Szaloniki, július 12. Buvárhajóink sikeres akciója nagy riadalmat kelt az enten te körében. A milano—szaloniki közötti menetrendszerinti személyforgalmat lebonyolító olasz „Milano” gőzös egyetlen utas nélkül érkezett ide.

A már megváltott jegyek árát a társaság az utasok követelésére visszatérítette. A Marselleből érkező „Caledonien” francia gőzös utasai az egész uton menőövet hordtak s Athosig francia torpedónaszádok kísérték a gőzöst.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

MÁSOLAT: Cs. és kir. katonai parancsnokság. M. A. 14608 szám. Városi Tanácsnak Nagyvárad. A katonai parancsnokság megkeresi, hogy az alábbi rendeletet az összes lakosságnak a legszorgosabb mihezértás végett kihirdetni szíveskedjék. A külügyministerium értesítése szerint Németország elrendelte az osztrák-német határon átutazók utleveleinek szigorított ellenőrzését. Ezentul mindenki a német birodalom területére való belépéskor személyére szóló utlevéllel köteles magát igazolni. Az utlevél tartalmazza az illető személyleírását, legújabb keletű fényképet és a fényképre írt sajátkezű névaláírását végül hatósági igazolását annak, hogy a fényképen ábrázolt egyén az utlevél tulajdonosával azonos és az aláírást sajátkezűleg eszközölte. A fénykép az utlevélre ragasztandó s oly módon látható el a hivatali bélyegzővel, hogy annak fele a fényképre, másik fele az utlevél papirosára essék. Az említett hatósági igazolásnak az illetékes katonai hatóság által kell kiállítva lennie. Ezen felül az utlevél egy német követségi vagy konzulatusi képviselő által látamozandó.

Ezen határozmányok 1915. évi január 1. lépnek életbe és érvényesek azon katonai személyekre is, kik magánminőségben utaznak Németországba. Az illető okmány a tulajdonosnak sajátkezű az illetékes parancsnokság által hitelesített aláírásával látható el. Minden olyan személyt, kinnek ily szabályszerű utlevele nincs, a további utazástól kíméletlenül eltiltatnak. Az ellenőrzés által a vonatokat késleltetni nem szabad. Azon utasok, kiknek elintézése a vonat előírt tartózkodási ideje alatt meg nem történhetett visszamaradnak és útjokat a legközelebbi vonattal folytathatják. Közlendő a lakossággal, hogy az utlevél hivatalos igazolása végett a legközelebbi állomás, katonai állomás vagy honvédállomás parancsnokságához mint illetékes katonai hatósághoz kell fordulnia. Katona személyeknek és családjuknak a katonai parancsnokság állítja ki a szükséges igazolványt. Kiadatik a katonai parancsnokság körletében az összes alispáni hivataloknak, városi tanácsoknak és a verseczi határrendőrségi állomásnak.

Hivatalos másolat hitelesül.
Nagyvárad, 1915. június 5.

Darabant
irodavezető.

Értesítés.

Az élelmiszerek és egyéb elsőrendű szükségleti cikkek díjazásának megállapítása körül előfordulható visszaélések megállítására érdekében a városi tanács elhatározta, miszerint a rendőri büntető bíróság által az árusítási visszaélésekkel elkövetett kihágás megítélésénél irányadóul tekintendő élelmiszer árak naponta állapítottassanak meg.

A tanács nevében felhatalmazása alapján ezt a főjegyző s a vezetése alatt álló ügyosztály fogja tokanatosítani. Felhívta tehát a tanács a főjegyzőt, hogy az időszaki élelmiszerek helyi piacokon való követelhető árait a termelés és fogyasztás, a kereslet és kínálat viszonyainak alapos megfigyelései mellett naponta állapítsa meg s azt a rendőrfőkapitánnyal és a rendőri büntető bírósággal közölje; a város közönségének pedig hírlapok útján s azonkívül piacokon táblákon történő felirással is hozza tudomására azzal, hogy a megállapított ár áthágása az 5600—1914 B. M. számú miniszteri körrendelet alapján kihágást képez s 15 napig elterjedhető elzárás, és 200 koronáig terjedhető pénz büntetéssel sújtható.

Egyidejűleg elhatározta a városi tanács, miszerint a város élelmiszer szükségletének biztosítása végett az 1914. évi L. t.-c. 3. §. alapján felhatalmazást kér a m. kir. miniszteriumtól, hogy a kivinniszándékolt legszükségesebb élelmiszereket a szükséghez képest lefoglalhassa, s azokat a városi tanács, illetve meghatalmazott közege által naponként megszabott követelhető legmagasabb áron közfogyasztás céljaira készpénz fizetésért megvásárolhassa.

Nagyvárad, 1915. június 11.

A tanács megbízásából
Lukács Ödön,
főjegyző.

Nagyvárad város rendőrfőkapitányi hivatalától.
11367/915 szám.

Hirdetmény

a halászlai tilalom tárgyában.

Tudomásomra jutott, hogy egyesek az 1888. évi XIX. tc. 18-ik §-ában és a halászlai társulatok üzemterveiben felsorolt halfajokra nézve megállapított halászlai tilalmi időszakot mindenféle ürügy alatt — mint pl. az élelmiszerhiány, kórházak részére szánt szeretetadományok, stb. — nem tartják be; azért figyelemzetelem a város közönségét, hogy a fent jelzett halászlai tilalomra vonatkozó törvényekhez és szabályokhoz szigorúan alkalmazkodjék, egyben közlöm, hogy az 1888. évi XIX. tc. 18. §-ában a következő halfajokra állapított meg a tilalmi időszak:

Április 1-től július 15-ig: Ponty, (potyka pozsár.)

Március 1-től április 30-ig: Lepényhal.

Szeptember 15-től január 31-ig: Lazac, pisztráng.

Március 1-től május 31-ig: Galóca.

Figyelemzetelem a közönséget, hogy a fent jelzett törvényben megállapított halászlai tilalmi időszakot pontosan tartsa be, mert a visszaéléseket a köztenyésztes érdekeinek megóvása céljából szigorúan ellenőriztetni és minden adott esetben büntetni fogom.

Nagyvárad, 1915. május 29.

Rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

16077—1915 szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi honvédelmi miniszter urnak 124831/20 b. 1915 számú rendelete értelmében közhírré teszem, hogy nevezett miniszter ur a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. cz. 24. és 27. §-ai alapján a következőket rendelte el:

1. §. A malátagyáraknak és sörgyáraknak a m. kir. ministerium M. E. 1692/1915 számú rendelete értelmében bejelentendő 1915. évi május hó 23-iki maláta készleteiből egy ötöd részt ezennel hadicélokra igénybevetteknek jelentem ki. Az igénybe vett készleteket akár megtörtént bejelentésük, akár nem, a birtokos 1915. évi május hó 23-tól kezdve el nem idegenítheti és fel nem dolgozhatja és azokkal más módon sem rendelkezhetik.

2. §. A birtokos az igénybevett készleteket a katonai igazgatás részére való tényleges átvételük időpontjáig megőrizni köteles.

Az igénybevett készletek, amennyiben szakértői megállapítás szerint hadicélokra alkalmasak, a katonai igazgatás által: métermázsánként 90 korona térítés ellenében átfognak vétetni.

Ez az ár magában foglalja úgy azokat a költségeket, a melyek az árunak elszállítása időpontjáig annak raktározásából és kezeléséből származnak, valamint a rakodó állomáshoz való szállítás költségeit is.

3. §. Az igénybevett, de a szakértői megvizsgálás alkalmával hadicélokra alkalmasnak nem talált készletért a birtokosnak, a bejelentés napjától addig az időpontig, amelyben a készlet szabad rendelkezésére bocsáttatik, minden napra jár térítés a mely a megállapítandó becsérték évi 9%-ának alapul vételével számítandó ki,

4. §. Ha a készletet 1915. évi augusztus hó 15-ig végleg át nem veszik, a birtokos a készlettel szabadon rendelkezhetik.

Ebben az esetben a birtokosnak erre az időre a 3. §-ban meghatározott térítés jár.

5. §. Aki az igénybevett készletet, vagy annak egy részét a jelen rendelet ellenére elidegeníti vagy feldolgozza, vagy pedig azal a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint a rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavon országokban a kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

6. §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Nagyvárad, 1915. május hó 27.

Eleméry Ferencz

katonai ügyosztály tanácsnok.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat!

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
16736—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. királyi honvédelmi miniszter ur 6377—915 eln. számú körrendelete elrendelte, hogy a város területén tartózkodó 1897. évben, továbbá 1871—1865. években született acél (vas) hengerlő, kalapácskezelő, furós és kupolkemence kezelő, vas (fém) esztergályos, lakatos, (géplakatos), szerszámkészítő, kovács, maró, vas- vagy fémöntő és mintázó, műszerész, praecisions műszerész, ólomforrasztó, bádigos, asztalos, ács, nyerges vagy szíjgyártó, tímár, cipész vagy csizmadia, szabó jelenleg szénbányákban nem dolgozó (munka nélküli) köszénbánya munkás (vajár, csillás vagy egyéb speciális köszénbánya munkás) foglalkozásu, hadicélú munkákra még eddig igénybe nem vett népfölkelésre kötelezett egyének tekintet nélkül arra, hogy katonailag ki vannak-e képezve (annak idején szolgáltak-e) vagy sem — azonnal névszerint összeírassanak.

Ennek folytán felhívom a Nagyvárad város területén tartózkodó s a fent említett foglalkozásu összes 1897. évben, valamint 1871—1865. évben született népfölkelésre

kötelezett egyéneket, hogy folyó évi június hó 7-ik napjától (Hétfőtől) június hó 20-ik napjáig (Vasárnapig) bezárólag a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. e. 32. számú szoba) a hivatalos órák alatt a törvényes következmények terhe alatt okvetlenül jelentkezzenek.

Ezen összeírásra jelentkezni tartoznak a Nagyvárad város területén tartózkodó említett foglalkozásu azon egyének, akik akár mint szolgálatkötelesek, akár mint A) alosztályú népfölkelők — bármely születési évfolyamba tartoznak is a felülvizsgálatnál „népfölkelési szolgálatra fegyver nélkül alkalmas” vagy „népfölkelési fegyveres szolgálatra nem alkalmas”-nak osztályoztattak és ezen osztályozás alapján a nem tényleges viszonyba (polgári viszonyokba) a mozgósítás óta visszahelyeztettek.

Figyelemztetem a jelentkezésre kötelezteteket, hogy az 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében azon népfölkelésre kötelezett, aki a behívásnak nem engedelmeskedik, egy hónaptól két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

Nagyvárad, 1915. június hó 2.

Eleméry Ferenc

katonai ügyosztály tanácsnok.

Ö csász. és Apost. kir. Felségének

legfelső felhatalmazása folytán.

A közös katonai

jótekmény célokra szánt

31. csász. kir. államsorsjáték.

Ez a sorsjáték 21.146 készpénz-nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás 1915 július 15-én nyilvánosan fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a jótekménycélu sorsjátékok osztályánál, III. k. Vordere Zollamtsstrasse 5. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdekekben, adó-, posta-, távirad-hivataloknál, vasúti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvétők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától.
(Jótekménycélu sorsjátékok osztálya).